

European Union

The GEF
Small Grants
Programme

Empowered lives.
Resilient nations.

სატყეო მიწების მმართველობის
გაუმჯობესება საქართველოს მდგრადი
ვანვითარების ხელშეწყობისათვის

სატყეო მიწების მმართველობის წინასწარი შეფასება

ირაკლი მაჭარაშვილი
მწვანე ალტერნატივა
14.07.2015

www.greenalt.org

მწვანე ალტერნატივას კვლევები

- 2006 სატყეო სექტორის პრობლემები: უკანონო ქმედებები და კანონთა შორის კოლიზიები 2006 - სატყეო სექტორის მარეგულირებელი კანონმდებლობის ანალიზი და რეკომენდაციები
- 2006 გარემოსდაცვითი მმართველობა და საქართველოს სატყეო სექტორი
- 2007 ბიომრავალფეროვნების დაცვა და მართვა: საქართველოსა და ევროკავშირის მიდგომები
- 2008 სატყეო სექტორის დეცენტრალიზაცია - სახელმძღვანელო
- 2008 საქართველოს სატყეო სექტორის მონიტორინგი 2007-2008
- 2009 წ. საქართველოს სატყეო სექტორი, პოლიტიკის ანგარიში
- 2010 წ. საჯარო პოლიტიკის ნარკვევი - უზრუნველყოფს თუ არა საქართველოს კანონმდებლობა ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვასა და მდგრად გამოყენებას
- 2011 წ. ორჰუსის კონვენციის განხორციელება საქართველოში, ალტერნატიული ანგარიში
- 2012 წ. პოლიტიკის, ინსტიტუციური მოწყობისა და რეგულირების მექანიზმების ხარვეზების ანალიზი ბიომრავალფეროვნების დაცვისა და ბიოლოგიური რესურსების გამოყენების სფეროში
- 2012 საქართველოს სატყეო სექტორი - პრობლემები და გამომწვევები
- 2013 - ეკოსისტემებისა და ბიომრავალფეროვნების ეკონომიკური შეფასება (TEEB), წინასწარი კვლევა საქართველოსთვის TEEB Scoping Study for Georgia

სატყეო მიწების მმართველობის წინასწარი შეფასება. გეგმა:

- კანონმდებლობისა და ინსტიტუციების მიმოხილვა
- ტყის მართვის ინსტიტუციები
- საკუთრება ტყეებზე
- ტყითსარგებლობის ფორმები
- სატყეო მიწების მართვის პრაქტიკა, პრობლემური საკითხები:
 - ✓ ამორიცხვები ეკონომიკური პროექტებისთვის
 - ✓ ამორიცხვა სოფლის მეურნეობის მიზნით
 - ✓ მიჩენილი ტყეები
 - ✓ სამონადირეო მეურნეობები
 - ✓ ნიადაგის მოხსნა
- ტყეების კლასიფიკაცია
- სატყეო სექტორთან დაკავშირებული სხვა პრობლემური საკითხები

სატყეო მიწების მმართველობის შეფასება

- ვინ და როგორ შეიძლება რომ გამოიყენოს კვლევა?
 - ახალი ტყის კოდექსის, ბიომრავალფეროვნების შესახებ კანონის და სხვა კანონმდებლობის შემუშავება , მოქმედ კანონმდებლობაში ცვლილებები- სამინისტრო, დონორები, პარლამენტი
 - არსებული პრაქტიკის შეცვლა, გამოვლენილი ნაკლოვანებების შესაბამისად - გარემოს დაცვის სამინისტრო, შემოსავლების სამსახური, შსს, თვითმმართველობები
 - ცვლილებების ადვოკატირებისთვის - სამოქალაქო საზოგადოება, ადგილობრივი თემები, თვითმმართველობები

სატყეო მიწების კანონმდებლობისა და ინსტიტუციების მიმოხილვა ტყის მართვისა და საკუთრების საკითხები

- საქართველოს კანონი „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ 1996
- საქართველოს ტყის კოდექსი 1999
- საქართველოს კანონი „ტყის ფონდის მართვის შესახებ“ 2010
- საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ 2014
- საქართველოს მთავრობის დადგენილებები:
 - N 240 (13.08) სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრის დადგენის წესი
 - N 132 (11.08. 2005); „ტყით სარგებლობის ლიცენზიების გაცემის წესი“
 - N 242 (20.08.2010) „ტყით სარგებლობის წესი“
 - 179 (17.07.2013.) „ტყის აღრიცხვის, დაგეგმვისა და მონიტორინგის წესი“
- გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის ბრძანება №161(29.12. 2014) „მწვანე ზონის და საკურორტო ზონის ტერიტორიები“

საქართველოს ტყის კოდექსი

„საქართველოს ტყის ფონდი წარმოადგენს სახელმწიფო ტყის ფონდისა და საქართველოში საკუთრების სხვა ფორმებით არსებული ტყეების და მათი რესურსების ერთობლიობას (მუხლი 5, „გ“).

ტყის კოდექსის ცნებები:

- სახელმწიფო ტყე (მოხსენიებულია ერთხელ)
- საქართველოს ტყის ფონდი (მოხსენიებულია 19-ჯერ)
- სახელმწიფო ტყის ფონდი (მოხსენიებულია 113-ჯერ)
- სახელმწიფო სამეურნეო ტყის ფონდი (მოხსენიებულია 5-ჯერ)
- ადგილობრივი ტყის ფონდი (მოხსენიებულია 3-ჯერ)

რეკომენდაცია: კოდექსში გამოყენებული ორი ტერმინიდან („სახელმწიფო ტყე“ და „სახელმწიფო ტყის ფონდი“) ერთი უნდა დარჩეს

„ადგილობრივი ტყის ფონდი“

- ტყის კოდექსი: „სახელმწიფო სამეურნეო ტყის ფონდის ნაწილი, რომელთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებს არეგულირებენ ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები“
- „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ - „მუნიციპალიტეტის საკუთარი უფლებამოსილებებს განეკუთვნება ადგილობრივი მნიშვნელობის ბუნებრივი რესურსების, მათ შორის, ტყის რესურსების მართვა“.
- **დასკვნა - ტყის კოდექსი ეწინააღმდეგება ორგანულ კანონს!**

საქართველოს ტყეებზე საკუთრების უფლება

საკუთრების დაშვებული ფორმები ტყის კოდექსის მიხედვით

- სახელმწიფო
- საქართველოს საპატრიარქო
- ფიზიკური პირი
- კერძო სამართლის იურიდიული პირი

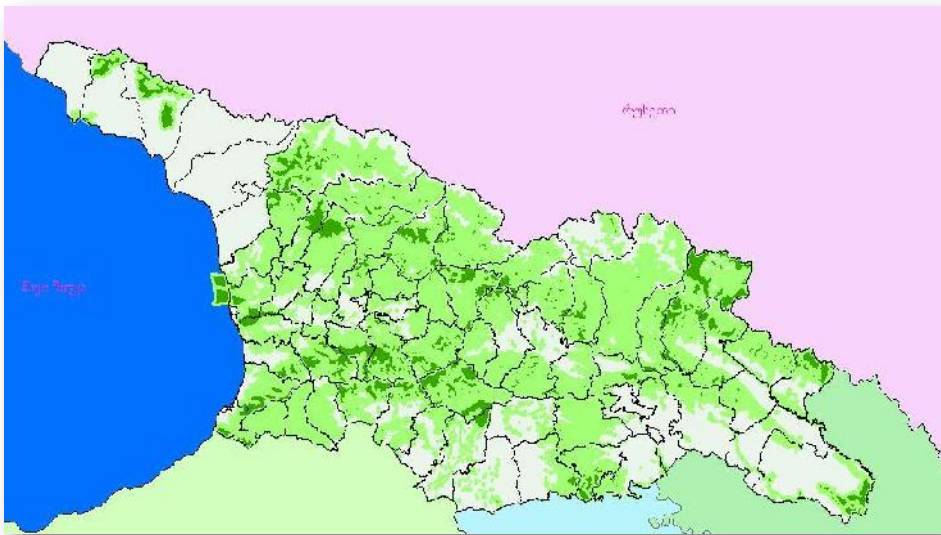
საკუთრების ფორმების დაშვების წინაპირობა: „საქართველოს ტყეების განსახელმწიფოებრივების შესახებ“ კანონის მიღება

ფაქტობრივი მდგომარეობა: ქვეყნის მთელი ტყის ფონდის მესაკუთრე (მფლობელე) არის სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობა

„სახელმწიფო ტყის ფონდის ინსტიტუციური მართვა“

- „სახელმწიფო ტყის ფონდის დაცულ ტერიტორიები“
- „სახელმწიფო სამეურნეო ტყის ფონდი“
- მუხლი 14. ა) სახელმწიფო ტყის ფონდის დაცულ ტერიტორიები მოიცავს სახელმწიფო ტყის ფონდის ფარგლებში არსებულ და დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად განსაზღვრულ ტერიტორიებს.
- წინააღმდეგობა ტყის კოდექსსა და დაცული ტერიტორიების შესახებ კანონმდებლობას შორის

ტყის ფონდი რეესტრის მიხედვით

ტყის ფონდის მართვა (რეალურად)

1. სახელმწიფო ტყე

- დაცული ტერიტორიების შემდეგ იმ კატეგორიებში არსებული ტყე, რომელსაც მართავს სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო (ნაკრძალი, ეროვნული პარკი, ბუნების ძეგლი, აღკვეთილი).
- სამეურნეო ტყე, რომელსაც მართავს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

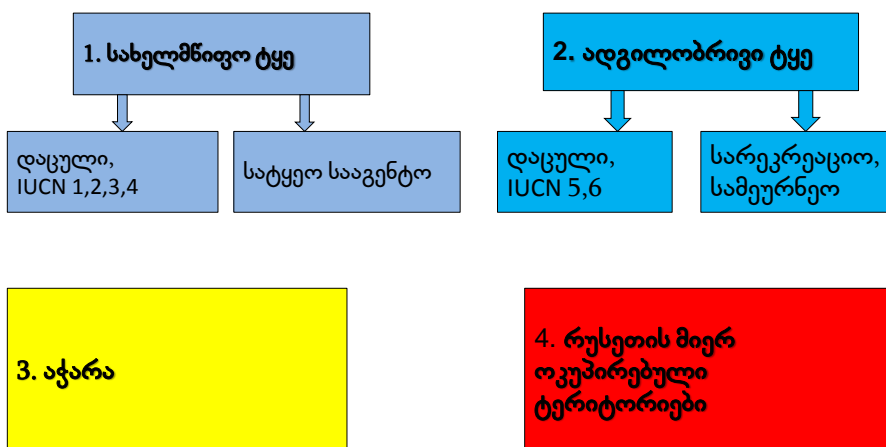
2. ადგილობრივი ტყე

- ადგილობრივი თვითმმართველობების მართვის ქვეშ არსებულ დაცულ ტერიტორიებზე არსებული ტყე (დაცულ ლანდშაფტები და მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორიები)
- ადგილობრივი თვითმმართველობების საკუთრებაში არსებული სამეურნეო ტყე და სატყეო მიწები (მაგ. ამბროლაური)
- ადგილობრივი თვითმმართველობების საკუთრებაში არსებული ტყე, რომელიც ტყის ფონდის ნაცვლად მიკუთვნებული აქვს სარეკრეაციო სტატუსი (მაგ. თბილისი)

3. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ტყე (აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკაში არსებული დაცული ტერიტორიების ტყეების გარდა)

4. რუსეთის მიერ ოკუპირებულ ტერიტორიებზე არსებული ტყე

ტყის ფონდის მართვა (რეალურად)

ტყითსარგებლობის სახეები

- ა) ხე-ტყის დამზადება;
- ბ) ნადირობა;
- გ) მიჩენის მიზნით სარგებლობა;
- დ) სპეციალური მიზნით სარგებლობა;
- ე) ტყის მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადება;
- ვ) ტყის ფონდში მინის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა;
- ზ) ტყის არამერქნული რესურსებით სარგებლობა;
- თ) სატყეო პლანტაციური მეურნეობის წარმოება;
- ი) სასოფლო-სამეურნეო მიზნით ტყითსარგებლობა;
- კ) საკურორტო, რეკრეაციული, სპორტული და სხვა კულტურულ-გამაჯანსაღებელი მიზნით სარგებლობა;
- ლ) თევზის მეურნეობის მოწყობა;
- მ) ცხოველთა თავშესაფრებისა და სანაშენების მოწყობა;
- ნ) არასასოფლო-სამეურნეო მიზნით სარგებლობა;
- ო) კომპლექსური ტყითსარგებლობა.
- პ) კავშირგაბმულობის საკომუნიკაციო ნაგებობის განთავსება

ტყის ფონდის მართვის შესახებ კანონით დადგენილი დოკუმენტები

- ნადირობას დაქვემდებარებული ცხოველთა სამყაროს ობიექტის (გარდა გადამფრენი ფრინველისა) მოპოვების შესახებ დოკუმენტი
- ხე-ტყის დამზადების ბილეთი (სოციალური ჭრისთვის)
- ტყითსარგებლობის ხელშეკრულება
- ტყის რესურსით სარგებლობის ბილეთი (გაიცემა მხოლოდ მინის ნაყოფიერი ფენის მოხსნისათვის)
- სახელმწიფო ტყის ფონდის მიჩენის ხელშეკრულება
- სახელმწიფო ტყის ფონდით სპეციალური დანიშნულებით სარგებლობის ხელშეკრულება

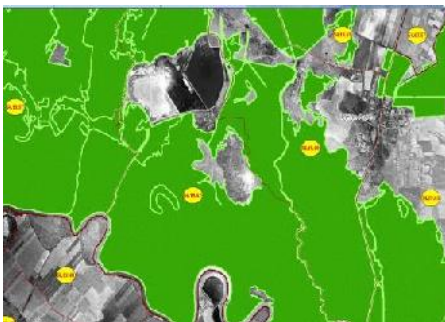
სატყეო მიწების მართვის პრაქტიკა ამორიცხვები ეკონომიკური პროექტებისთვის

- ✓ ქალაქმშენებლობა
- ✓ წიაღის მოპოვება
- ✓ რკინიგზა
- ✓ საკურორტო ინფრასტრუქტურის ობიექტების მშენებლობა
- კურორტის მშენებლობა შაორზე!**
- ✓ ქარხნები, წიაღის გადამამუშავება
- ✓ საავტომობილო მაგისტრალი
- ✓ საპარტიარქოსთვის გადაცემა
- ✓ კერძო საკუთრებაში რეგისტრირებული ფართობები
- ✓ სახელმწიფო ინტერესები (თავდაცვა, შსს)
- ✓ ელექტროგადამცემი ხაზების უსაფრთხო ფუნქციონირება
- ✓ ჰესების მშენებლობა

ჯამში - 4512.38784 ჰა

ამორიცხვა სოფლის მეურნეობის მიზნით

ჭიაური,
რეესტრის რუკა

ჭიაური, ორთოფოტო

მიჩენილი სახელმწიფო ტყის ფონდის უბანი

- განსაკუთრებული სახელმწიფოებრივი აუცილებლობიდან გამომდინარე, დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან ან ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან ერთად, მართავს საქართველოს საპატრიარქო ან სახელმწიფო დანესებულება.
- გამოყოფს და საქართველოს საპატრიარქოს ან დაინტერესებული სახელმწიფო დანესებულების უფლებამოსილებას ადგენს საქართველოს მთავრობა
- საფუძველი - დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ან ეროვნულ სატყეო სააგენტოს მოტივირებული წინადადება
- შეიძლება შეიზღუდოს ან მთლიანად აიკრძალოს ტყითსარგებლობა და მოქალაქეთა ტყეში ყოფნა, თუ ეს მიჩენილი უბნის გამოყოფის მიზანთან შეუთავსებელია.
- გამოყენება მხოლოდ მიჩენის მიზნისა და სახელმწიფო ტყის ფონდის აღდგენისა და მოვლის ღონისძიებების განსახორციელებლად.
- **მიჩენილი ფათობები - ჯამში: 1875 ჰა**

მიწის ნაყოფიერი ფენის (ნიადაგის) მოხსნა

- ეწინააღმდეგება საქართველოს კანონს „ნიადაგის დაცვის შესახებ“
- ტყითსარგებლობა - ტყის ფონდში მიწის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა არ გაცემულა არც ერთი ტყის რესურსით სარგებლობის ბილეთი
- რულონური გაზონის წარმოება - მიმდინარეობს კანონისდარღვევით

სატყეო სექტორთან დაკავშირებული სხვა პრობლემური საკითხები

- ? ხე-ტყის დამზადება ლიცენზიანტების მიერ
- ? ხე-ტყის დამზადება სატყეო სააგენტოს მიერ
- ? ხე-ტყის დამზადება ადგილობრივი მოსახლეობის მიერ
- ? ხე-ტყის დამზადება ხელშეკრულებების საფუძველზე (კომერციული ორგანიზაციები, არაკომერციული ორგანიზაციები)
- ? უკანონო ტყეების საკითხები

დიდი მადლობა ყურადღებისათვის